

vino svojo nad vse. Demovina naša sicer ni velika, ni mogočna, ali lepa je, da malo takih; zemeljski raj je ona. Mislimo vedno, zlasti ob času volitev, bodi si v občinske ali okrajne zastope, bodi si v deželni ali državni zbor: tu so živeli očetje naši, tu so krvaveli braneč hišo, ženo in otroke svoje proti Turčinu divjemu in drugim sovražnikom, tu nam je tekla zibeljka, tu nas je učila mati govoriti in moliti; ta zemlja nam je sveta, njo hočemo z vsemi silami braniti do zadnjega vzdihljaja! J. S.—r.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

2. Otroški vrtec pri sv. Jakobu v Trstu. Zahajalo je va-nj 59 otrok. Z ozirom na lepe vspehe, ki jih je dosegla vrtnarica gospica Justina Miheli, imenovana je bila voditeljica slovenskega otroškega vrta. Ta zavod je tem važnejši, ker vzgaja deco za

3. Slovensko osnovno šolo pri sv. Jakobu v Trstu. Z odlokom vis. c. kr. namestništva tržaškega od 4. oktobra 1888, št. 15.880, je dobila vsled svoje prošnje družba sv. Cirila in Metoda dovoljenje, da sme odpreti jednorazrednico s slovenskim učnim jezikom. Vodstvo je imenovalo učiteljem Ivana Nekermana, ki je tudi s šolskim podukom začel dne 15. oktobra, a se zaradi mnogih zaprek moral vrniti na svoje prejšnje mesto v Marezige pri Kopru. Na to je podučevala učiteljica Jos. Delkin, potem učitelj J. Špan in slednjič sedanji učitelj Mihael Kamušič, katerega je vodstvo imenovalo pred kratkim učiteljem-voditeljem, da se tako v okom pride neljubim premembam. — Verstvo je podučeval vsled vodstvene prošnje po naredbi prečastitega tržaškega škofijstva čast. g. Bernard Sever, mestni kapelan pri sv. Jakobu. Število šolo obiskujočih otrok je bilo v nižjem oddelku 55, v višjem 19, torej vkup 74, bilo bi jih lahko še več, da ni slavní magistrat tako strog nasproti naši šoli in da ni omejil števila. Podučevalo se je na podlagi „učnih načrtov za Primorje“ za štirirazredne ljudske šole. V ženskih ročnih delih je podučevala voditeljica našega zabavišča. Osnovala se je že šolska knjižnica, kateri ste mnogo knjig podarili „Slovenska Matica“ v Ljubljani in „Družba sv. Mohorja“ v Celovci, za kar jima bodi tu ošitna zahvala izrečena. Dne 27. julija t. l. bila je javna preskušnja, katere ste se vdeležili obe načelništvu tržaški, vodstveni od Ivan Hribar in mnogo roditeljev šolskih otrok. Kakor je poročala „Edinost“, obnesla se je skušnja v očigled tolikih prememb med letom prav povoljno, tako, da je bilo petnajst odličnih šolarjev obdarovanih.

Vsled vodstvenega sklepa razširila se bode šola zapored in z bodočim semestrom odpre se

II. razred. Drugo učiteljsko mesto podelilo se je učiteljici Josipini Delkin, ki je že pomagala na tej šoli. — Prečastita gospôda! Tu imate temelj slovenskemu šolstvu v tržaškem mestu, (Dobro, izvrstno), kjer biva na tisoče slovenskih otrok, ki pa so dozdej v laških šolah. Ali naj mi pri teh razmerah roke križem držimo, dokler bo prepozno?

4. Prestopimo v Gorico. Za spoznanje boljše okoliščine so tu za Slovence, nego v Trstu. Pomagajmo si sami! Vsled neumornega delovanja goriškega načelništva odprli smo otroški vrtec v Pevmi poleg „Sočinega mosta“ ter oteli laškemu zabavišču krog štirideset slovenskih otrok. Vrtnarica je gospica Karolina Lašič. — Ne daleč od goriškega mesta je

5. Otroški vrtec v Podgori, v kateri zahaja osemindeset otrok. Ustanovljen je sicer po ondotnem rodoljubnem županstvu, a naša družba mu zagotavlja trden obstanek. Narodna županstva naj bi pač tudi drugod posnemala ta vzgled, naša družba jih ne bo zapustila.

Gospôda moja! Malo je sicer število naših zavodov, a če se oziramo na slovenske skromne razmere, je to vendar velik napredek, uspeh, ki ga je dosegla družba sv. Cirila in Metoda, ko je nasprotnikovemu žrelu otela krog 300 slovenskih otrok. (Živahno odobravanje.) Ali ni to vredno trudoljubivosti slehernega rodoljuba?

Vsi naši zavodi so vsled vodstvenega poziva pod nadzorstvom dotičnih načelništev in učiteljstva praznovali imendan Njih veličanstev presvetl. cesarja in cesarice, posebno slovesno pa veselo štiridesetletnico vladanja našega viteškega cesarja in kralja. Istotako se je primerno praznoval praznik naših društvenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda. Ob teh prilikah so posebno ženskih podružnic načelništva tekmovala v blagih dejanjih ter tako pokazala pot slovenskemu ženstvu, kaj je ono dolžno svojeji deci. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zakovanje kopita.

Podkev je za konja, ki dela in teka po trdi cesti, potreba in je pri nas tudi v navadi. Konja brez podkev ne vidi človek, če ne na poti h konjederču ali na pašniku. Prvo, kedar je konj že doslužil, drugo pa, ko še ni za službo, tedaj v prvi mladosti, sicer pa nosi pri nas konj podkve in daj Bog, da so mu vselej dobre, koristne.

Ali to mu niso vselej, takrat ne, če so zakovane. In to se ne izgodi preredit, kajti kovač v časih ne zadene prav, ker ne pozna kopita ali pa, ker se drži svoje trme in hoče, da se ravna kopito po podkvi, ne pa podkev

po kopitu. Pri kovači je trda roka, pa tudi velikrat trda glava. In vendar je zakovanje kopita sila nevarno in gospodarju nastane lahko iz njega velika škoda.

Zakovanje pa se izgodi, kedar žrebelj pride v kopitu do živega in se to ne izpozna že koj skraja, ko se še lahko žrebelj potegne iz kopita, ne da nastane iz tega večja škoda. Pri živem pa je žrebelj lahko tako, da tišči, pa še ne rani ali pa tako, da že tudi rani in se to še vendar-le ne vidi koj v prvem času.

Kedar pa se vidi, da je kopito zakovano, ne sme se v rano viliti kacic ostrih tekočin, češ, da se rana tako hitro sceli, ne da je treba potegniti žreblja iz nje. Na vsak način mora žrebelj ven in če se je izpoznalo koj iz kraja zakovanje, naj se potegne žrebelj ven a zato ne sme več drugi noter, če tudi le blizo, ampak podkev naj se pribije na drugih mestih, luknja za žrebelj, ki je v ranjenem kraju, naj ostane prazna. Podkev drži, če tudi ni pribita z vsemi žreblji.

Konj se pa naj pelje v vodo, naj stoji dalje časa in to večkrat na den v njej, če še tudi ne šepa. Kedar se potegne žrebelj iz rane, nameri se večkrat, da se sterc, ali da ga ostane nekaj v rani, to pa mora na vsak način ven in konj se naj postavi še dalje v vodo; ako pa je luknja v tem precejšnja, naj se vtakne prediva va-njo, da ne pride v rano kaka druga nesnaga.

Hudo pa je, kedar se je v rani nabralo že gnoja in že konj vsled tega šepa. V tem je kopito vroče, meča v njem je na enem ali drugem kraju še mečja in če se človek dotakne na tem kraju kopita, odmakne ti ga živinče. Tu ni druge pomoči, kakor da se napravi luknja na onem kraju, za to, da izteče gnoj, potem pa se vlije na ono mesto vode, v kateri je dovolj bakrenega vitrijola in pokrije se s suhim predivom, celo kopito pa se na to obveže, da ne pride kaka nesnaga do rane. Vsakih 12 ur treba je obnoviti to obvezo.

Če gre vse dobro, za par dni rana ne bode več posebno boleča, naj se tedaj luknja v kopitu, v meči, napolni, pa ne pretrdo, z voskom, ki se nareja iz smole, terpentinovca in voska in nato se pribije podkev iz nova. Ko bi to ne bilo izdalo in bi se v meči delala že vlesa, tedaj pa je stvar že bolj nevarna in naj pride živinozdravnik. Med tem časom pa se naj deva toplo seneno seme ob kopitu in naj se pusti konj na miru. Pregarjanje bi tu ne bilo na mestu.

Sejmovi. Dne 28. septembra v Cmureku in v Poličanah. Dne 30. septembra v Arveži, na Vranskem, v Konjicah, v Dolu, pri sv. Lovrenci na Dr. polji, v Marenbergu, v Šmarji, na Pilštanji, v Šoštanji in v Veržeji. Dne 1.

oktobra v Radgoni. Dne 2. oktobra v Lučanah, na Ptuji in v Imenem. Dne 3. oktobra v Gradci (za konje) in v Bregu v Ptuji (za svinje.)

Dopisi.

Iz Žabjaka pri Ptuji. (Čudna prošnja.) Nemški liberalni list iz Gradca obelodeni je uni dan neko prošnjo, ki jo je baje neki kmet vložil pri mestnem šolskem svetu, da bi bil sprejet njegov sin v nemško šolo v Ptuji. Prošnjik trdi v prošnji najprej, da je v njegovi občini, kjer je on tudi občinski svetovalec, zastop nemški (v Podvincih?), da se nemško uraduje (gosp. Čeh!) in da vse hrepeni po nemštvu. Dalje trdi prošnjik, da so učitelji okoliške šole v Ptuji, kruti nasprotniki nemštva, da more njegov sin le takrat srečen in „kunšten“ postati, ako postane učenec nemške šole v Ptuji. Proti temu moramo povdarjati, da se na okoliški šoli še več nemški uči, kakor postava vелеva, da se je iz tamošnje šole v zadnjih letih nad 20 učencev v srednje šole poslalo, kar je dober dokaz, da so učitelji na pravem mestu. Nam se pa sploh dozdeva, da bi za gospoda prošnjika največja sreča bila, če bi za 40 let mlajši bil, ker po takem bi se pri izvrstnem učiteljstvu okoliške šole Ptujске sam lahko naučil zasluge spoštovati, pravico ljubiti in pa narod, ne pa ga cusrati po liberalnih listih! Ta gospod je, kakor smo izvedeli, Jurič Majarič, po domače „Lajčkarov Jurič“ v Podvincih hiš. št. 21. Ako hoče tedaj kdo kaj „kunšnega“ izvedeti, tam bode v tem oziru veliko sreče imel. Nam je dobro znano, da imenovani gospod nemški ne zna, njegovo prošnjo je tedaj neki zakotni „šribar“ napravil in mu tedaj prav trdno orehove lupinje na prste zasmolil. Vam, gospod Toplak, pa želimo za prihodnjič več sreče, kakor pri tej prošnji!

Od Savinje. (Trgovci, pozor!) Okrajni odbori imajo naročeno, da takoj oskrbijo potrebno opravo za nova oskrbovalna vzprejetišča. Sicer je Graški deželni zbor v svojih ukazih že vse tako nekako napeljal, da bi okrajni zastopi vse potrebne stvari tam gori v Gradci kupovali in svoj dober slovenski denar dajali radovoljni tistim Nemcem v zveličanem glavnem mestu, ki pravijo, da Slovencev ni! Ali nam je Gradec že toliko hudega storil, da smo popolnoma spametovani in čas je tudi že bil do tega! Sami svoje trgovce imamo doma, ki so prvič domačini, drugič pa toliko pošteni, da nam dajo blago enake vrste, kakor prebrisani Gradčanje, zdatno ceneje. Opozoriti nam je to raj naše narodne okrajne zastope posebno na to priliko, da se držé naših rojakov trgovcev. Ker je Celje središče za naše okr. zastope, tedaj sta tam vrla naša domoljubna trgovca Va-